

ECN 120 – Introduksjon til makroøkonomi I

Onsdag 9. desember 2020, kl 14-17:30 (3,5 timer)

Dette er oppgavene for del 2+3.

Verktøy: **Alle, men forutsetter individuell besvarelse uten hjelp fra andre**

Fagansvarlig: Eirik Romstad. Tekniske problemer på eksamen meldes IT (tlf. 6723 0555)

Ekstern kontrollør av oppgaveteksten: Bjarne Ytterhus, Handelshøyskolen BI

Les følgende instruksjoner nøye:

- Eksamen har tre hoveddeler (maks poeng og anbefalt tid): (1): 40 fleirvalgsspørsmål (40 poeng, 75 minutt), (2) fem grafiske analyser (30 poeng, 60 minutt), og (3) fem kortere spørsmål (30 poeng, 60 minutt). **Totalt antall poeng er 100. Sett av nok tid på slutten for å laste opp PDF til WiseFlow.**
- For hvert spørsmål skriv teksten rett inn i svararket (i Word-fila dere finner på WiseFlow sammen med denne oppgaveteksten i PDF). Viss du ikke kan svare på et spørsmål, la spørsmålet stå ubesvart. **Du skal ikke slette spørsmål du ikke har svart på.**
- For å svare på enkelte spørsmål må du kanskje tegne en figur. Den kan du tegne for hand, ta et bilde med mobilen din, og så lime inn på rett sted i dokumentet, ELLER du kan bruke et tegneprogram på PCen din og lime figuren inn. Korte kommentarer til figuren kan skrives inn med håndskrift på bildet av figuren. Meir utførlige kommentarer til figuren – skriv inn med PC på rett sted.
- Noen farger gjengis dårlig på bilder. Bruk derfor helst svart eller blå penn for figuren, og trenger du ei ekstra farge, bruk rød. Ikke bruk grønn for det er ei farge som vises dårlig på bilder.
- Merk alle akser og alle linjer/felt i grafene.
- Sett av tid til å konvertere dokumentet ditt til PDF før du laster opp i WiseFlow.

Spørsmåla til del 2 starter på neste side. Del 3 følger etter del 2.

DEL 2: GRAFISK ANALYSE (30 POENG)

Det er fem oppgaver i denne delen. Hvert delspørsmål er verdt 2 poeng. **Husk å merke aksene tydelig og kurvene tydelig.** For delspørsmål (a), tegn en figur på et eget ark. For delspørsmål (b) og (c), bruk figuren du tegna i (a), marker det som skjer i figuren med bokstav for delspørsmålet (B og C). Når du er ferdig med å tegne figuren, ta et bilde av figuren og lim inn på rett plass. Skriv verbal tilleggsanalyse på PC.

Hvert hovedspørsmål starter på ny side.

2-1. Varemarkeder under en lågkonjunktur

- (a) Tegn et varemarked for et normalt gode (for-bruket av godet auker med aukende inntekt). Marker markedslikevekta i figuren.

Svar: Sett inn figuren og skriv kommentarer her

- (b) Illustrer effekten(e) i dette markedet av en lågkonjunktur og marker den nye markedslikevekta. Tegn inn effekten(e) og den nye markedslikevekta i samme figur som delspørsmål (a). Forklar hvorfor de effektene du har tegna inn oppstår.

Svar: Vis til figuren i (a) og skriv kommentarer her

- (c) Hvilke virkninger forventer du i kapitalmarkedene av effektene i (b)? Forklar kort (ei verbal beskrivelse er tilstrekkelig for full score).

Svar: Vis til figuren i (a) og skriv kommentarer her

2-2. Arbeidsmarkeder under en høgkonjunktur

- (a) Tegn en figur som beskriver et arbeidsmarked *uten tariffønn* og med tilnærma full sysselsetting. Sett navn på aksene og kurvene. Marker markedslikevekta. Forklar bakgrunnen din for valg av stigning for tilbudskurva.

Svar: Sett inn figuren og skriv kommentarer her

- (b) Vis grafisk hva skjer i dette arbeidsmarkedet på kort sikt når etterspørselen etter arbeidskraft auker? Kommenter kort effekten verbalt.

Svar: Vis til figuren i (a) og skriv kommentarer her

- (c) Hvilke forhold kjennetegner arbeidsmarkeder som har ei slik tilbudskurve? Forklar kort.

Svar: Vis til figuren i (a) og skriv kommentarer her

2-3. Pengemarkedet under en lågkonjunktur

- (a) Tegn en figur som beskriver et vanlig pengemarked. Sett namn på aksene og kurvene. Marker markedslikevekta.

Svar: Sett inn figuren og skriv kommentarer her

- (b) Vis effekten grafisk i dette pengemarkedet av en plutselig og uventa lågkonjunktur når bankene er trege med å sette ned renta. Forklar kort.

Svar: Vis til figuren i (a) og skriv kommentarer her

- (c) Hva bør sentralbanken gjøre når bankene er trege med å sette ned rentene for å bidra til at BNP skal auke tilbake til nivået før lågkonjunkturen inntraff? Grunngi svaret ditt kort.

Svar: Vis til figuren i (a) og skriv kommentarer her

2-4. Kapitalmarkeder under en høgkonjunktur

- (a) Tegn en figur som beskriver et standard kapitalmarked. Sett navn på aksene og kurvene. Marker markedsliekevekta $\{r^*, K^*\}$ og forklar hva K^* uttrykker.

Svar: Sett inn figuren og skriv kommentarer her

- (b) Vis effekten grafisk i dette kapitalmarkedet av en høgkonjunktur. Forklar kort hva som skjer.

Svar: Vis til figuren du tegna i (a) og skriv kommentarer her

- (c) Styresmaktene er bekymra for at høgkonjunktoren skaper *for mye press* i økonomien. Hva meiner vi med *press* i denne situasjonen? Hvilke tiltak kan styresmaktene sette i verk? Viss du nemner fleire tiltak, hvilket tiltak anbefaler du og hvorfor?

Svar: Vis til figuren du tegna i (a) og skriv kommentarer her

2-5. Likviditetsfella

- (a) Tegn en figur som over planlagt samla etterspørsel og disponibel inntekt slik at disponibel inntekt blir lik den ønska samla etterspørselen.

Svar: Sett inn figuren og skriv kommentarer her

- (b) Likviditetsfella inntreffer. Forklar hva likviditetsfella innebærer og tegn inn den nye situasjonen. Marker den nye likevekta.

Svar: Vis til figuren du tegna i (a) og skriv kommentarer her

- (c) Hvor stor skattelette er nødvendig for at denne økonomien skal returnere til den ønska samla etterspørselen fra (a). Vis grafisk i figuren du tegna i (a) og (b).

Svar: Vis til figuren du tegna i (a) og skriv kommentarer her

DEL 3: KORTE SPØRSMÅL MED UTREKNINGER, GRAFISK ELLER VERBAL ANALYSE (30 POENG)

Det er fem oppgaver i denne delen. Hver oppgave er verdt 6 poeng (hvert delspørsmål er verdt 2 poeng). Viss du meiner at vesentlige opplysninger mangler eller er utelatt fra oppgaveteksten for å kunne svare på en klar måte, start svaret ditt med å **skrive ned de forutsetningene** du trenger for å gi et klart svar. På noen av oppgavene er det mulig at en enkel figur eller et eksempel kan gjøre det lettere for deg å svare klart.

Hvert hovedspørsmål starter på ny side.

3-1. Konjunkturpolitikk

Hovedformålet med konjunkturpolitikk er å redusere produksjonsgapet.

- (a) Under hvilke forhold er den forventa økonomiske effekten av konjunkturpolitikk mest gunstig? Forklar hvorfor.

Svar: Skriv svaret her

- (b) De finanspolitiske virkemidla omfatter reduserte skatter, T , og auka offentlig forbruk, G . I tillegg til argumenta knytta til *likviditetsfella*, er auka offentlig forbruk G normalt anbefalt under lågkonjunkturer. Forklar hvorfor.

Svar: Skriv svaret her

- (c) Konjunkturpolitikken omfatter også pengepolitikken. Hva er den optimale blandinga av virkemiddel konjunkturpolitikken? Forklar kort.

Svar: Skriv svaret her

3-2. Kapital og valuta

Kapital og valuta har mange fellestrekk.

(a) Hvordan kan valuta ses på som ei kapitalplassering/finansinvestering?

Svar: Skriv svaret her

(b) Når inntreffer sjølkorreksjon i valutamarkeder, hvordan fungerer denne sjølkorreksjonen, og på hvilken måte kan sjølkorreksjon gi drahjelp i forhold til å tette produksjonsgapet?

Svar: Skriv svaret her

(c) Finnes det sjølkorreksjon i kapitalmarkedene, og i så fall, hvordan arter den seg, alternativt hvorfor er sjølkorreksjon fraværende i kapitalmarkedene?

Svar: Skriv svaret her

3-3. *BNP/innbygger*

BNP/innbygger kan skrives som $\frac{BNP}{B} = \frac{BNP}{EMP} \frac{EMP}{B}$, (*EMP* er sysselsetting, *B* er befolkning).

- (a) Forklar hva som ligger i uttrykka *BNP/EMP* og *EMP/B*. Hvorfor kan *BNP/EMP* bli lågere når *EMP/B* auker?

Svar: Skriv svaret her

- (b) *BNP/innbygger* har blitt kritisert for at det ikke er et egna mål på velferden i et samfunn. Nemn tre grunner til at *BNP/innbygger* ikke er et godt velferds mål . For hver av de tre grunnene, gi ei kort forklaring.

Svar: Skriv svaret her

- (c) Hvorfor kan *BNP/innbygger* kan ses på som potensialet et samfunn har til å skape velferd?

Svar: Skriv svaret her

3-4. Pensjonssparing

Pensjonssparing kan være skattefinansiert eller finansiert gjennom privat sparing.

- (a) Hvorfor kan ensidig privat pensjonssparing føre til at det kan spares for mye i forhold til egne ønsker om å opprettholde levestandarden som pensjonist? Knytt gjerne resonnetet ditt til en modell.

Svar: Skriv svaret her

- (b) En vesentlig del av den norske private sparinga skjer gjennom bolig. Hvordan påvirker dette øvrig privatforbruk i Norge? Knytt gjerne resonnetet ditt til en modell.

Svar: Skriv svaret her

- (c) Tidsprofilen for skattefinansiert og privat sparing er forskjellig (illustrer gjerne med en figur). Forklar hvorfor disse forskjellene oppstår. Ut fra årsakene til disse forskjellene, hvilke av de to spareformene har en tidsprofil som isolert sett vil føre til høgest velferd for innbyggerne.

Svar: Skriv svaret her

3-5. utfordringer for norsk økonomi på lang sikt

Hver hvert fjerde år legger regjeringa fram ei perspektivmelding som ser på utsiktene for norsk økonomi på lang sikt. Perspektivmeldinga fra 2017 ser på norsk økonomi fram til 2060.

- (a) Ei av hovedutfordringene som Perspektivmeldinga fra 2017 trekker fram er betydninga av høg verdiskaping i den yrkesaktive delen av befolkninga for å opprettholde høg materiell velferd. Hvorfor legges det så stor vekt på dette i Perspektivmeldinga?

Svar: Skriv svaret her

- (b) Hva slags tiltak og økonomiske virkemiddel er det mest nærliggende å gjennomføre for sikre den materielle velferden?

Svar: Skriv svaret her

- (c) Hvilke andre økonomiske virkemiddel kan også være viktige for å sikre velferden på lang sikt? Grunngi hvert punkt kort.

Svar: Skriv svaret her

Bjarne Ytterhus (sign.)
ekstern vurdering av oppgaveteksten

Eirik Romstad
fagansvarlig